

УДК 320

Левченко Є. - ст.гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Науковий керівник: асистент Габрусєва Н.В.

Поняття “конфлікт” розглядали з різних точок зору: спеціалісти-словесники тлумачили його як зіткнення протилежних сторін, думок, сил, серйозні розбіжності; соціологи характеризували як вищу стадію розвитку суперечностей в системі відносин людей, соціальних груп, соціальних інститутів, суспільства в цілому; психологи розцінювали як зіткнення протилежних цілей, інтересів, позицій; політологи вважають, що конфлікт виражає не просте зіткнення, а зіткнення, пов'язане з ускладненнями та боротьбою у владних відносинах

Специфіка соціально-політичного конфлікту проявляється у тому, що його учасники мають організаційну оформленість. Сторонами конфлікту виступають політичні партії, організовані групи тиску, громадські рухи, інститути державної влади, міжнародні організації і держави. В політиці конфліктне протистояння часто набуває форми протилежності: правляча влада - опозиція. Кінцева мета опозиції — зайняти домінуючі позиції у системі державної влади. Український політик і вчений В. Литвин підкреслював, що ознаки, властиві будь-яким перехідним процесам, мають «підвищений рівень суспільно-політичної конфліктності» партіями, політичними групами, класами, державами.

Отже, в основі соціально-політичного конфлікту є суперечність, зіткнення. Конфлікт передбачає усвідомлення протиріччя і суб'єктивну реакцію на нього. Суб'єктами конфлікту стають люди, які усвідомили протиріччя і обрали як спосіб його вирішення зіткнення, боротьбу, суперництво. За всієї різноманітності підходів спільним для них є розуміння політичного конфлікту як постійно діючої форми боротьби за владу в конкретному суспільстві. Резонуючи і накладаючись один на другий, конфлікти виявляють себе у формі політичної кризи.

Загальні тези теорії соціально-політичного конфлікту зводяться до того, що а) в усіх соц. системах можна знайти нерівномірний розподіл обмежених за кількістю цінних ресурсів; б) нерівний доступ до благ закономірно і неминуче породжує конфлікти інтересів різних частин системи; в) конфлікти інтересів рано чи пізно викликають відкрите зіткнення між тими, хто володіє, і тими, хто не володіє цінними ресурсами; г) конфлікти спричиняють реорганізацію соціальної системи, створюючи нові види нерівності, що, в свою чергу, слугуватиме поштовхом для нових конфліктів та змін. Тому, якщо розуміти політику як боротьбу за владу, то і політичні конфлікти слід розглядати як протиборство двох або більше сторін (конкуруючих партій, груп, спільнот та їхніх інтересів) щодо розподілу та утримання владних ресурсів, повноважень і благ. Політичний конфлікт взаємозв'язаний з економічними і соціальними явищами, бо політична боротьба завжди відображає стан соціально-економічних суперечностей. Будь-який соціальний конфлікт, набуваючи чи значних масштабів, об'єктивно стає соціально-політичним, тобто зачіпає діяльність владних інститутів. Тому однією з умов стабільного розвитку суспільства є зниження гостроти конфліктів шляхом поглиблення співробітництва між гілками влади, вирішення соціальних, матеріальних і національних проблем, забезпечення своєчасних реформ.